

Przedmiotowe Zasady Oceniania

III LO w Łomży

Statystyka

Klasa II-III

Łomża, 2013-2015

Ocenianie

Pracę należy tak organizować, aby uczniowie, niezależnie od aktualnego stanu wiedzy mieli szansę zdobycia najwyższej oceny i nie czuli się dyskryminowani. Wszystkim uczniom należy zapewnić sprawiedliwy sposób oceniania. Należy zwracać szczególną uwagę na postępy w zdobywaniu wiedzy.

Należy uczniów wcześniej poinformować o wymaganiach na poszczególne oceny. Uczniowie powinni otrzymywać możliwie dużo ocen cząstkowych. Należy oceniać np.:

- ćwiczenia wykonywane podczas lekcji,
- odpowiedzi na pytania,
- udział w projekcie grupowym,
- zadania domowe,
- aktywność na lekcji,
- ćwiczenia sprawdzające.

Ocena ćwiczeń wykonywanych podczas lekcji

W trakcie zajęć nauczyciel powinien zwrócić szczególną uwagę na samodzielność wykonywania ćwiczeń przez uczniów i korzystanie z instrukcji, a nie wyłącznie z pomocy „sąsiedzkiej” czy pytań kierowanych do nauczyciela.

Należy obserwować, czy działania podejmowane przez uczniów w celu rozwiązania zadania wynikają z wiedzy na dany temat i nabytych umiejętności, czy są to działania świadome oraz czy uczeń wykonuje wszystkie czynności planowo i nie działa chaotycznie lub przypadkowo.

Można premiować uczniów, którzy wykonają zadanie samodzielnie i poprawnie, jednakże czas wykonania zadania nie powinien być miernikiem oceny.

Gdy wykonywane ćwiczenie ma być podsumowaniem większego działu, w ocenie należy uwzględnić opanowanie wszystkich umiejętności przewidzianych w programie dla danego tematu.

Podczas wykonywania ćwiczeń zasadne jest ocenienie na tej samej lekcji wszystkich uczniów.

Ocena odpowiedzi na pytania

W trakcie wykonywania przez uczniów ćwiczeń można zadawać pytania o zastosowaną metodę lub sposób otrzymania danego rozwiązania. Należy zwrócić uwagę na sposób formułowania odpowiedzi: czy uczeń posługuje się słownictwem potocznym, czy też używa określeń fachowych i rozumie ich znaczenie.

Ocena udziału w projekcie grupowym

Wykonanie przez uczniów projektu grupowego pozwala na sprawdzenie i ocenę nabytych kompetencji oraz podsumowanie omówionych treści nauczania. W pracy grupowej każdy uczeń powinien być oceniany za wykonanie cząstkowego zadania, składającego się na cały projekt. Trzeba uwzględnić jego wkład pracy, zaangażowanie i umiejętność pracy w zespole.

Ocena zadań domowych

Uczniowie powinni mieć systematycznie zadawane zadania domowe, np. udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące tematu omawianego na lekcji, samodzielne zapoznanie się z danym tematem, rozwiązywanie zadań sprawdzających.

Ocena aktywności na lekcji

Uczeń poprawnie odpowiadający na lekcji na pytania dodatkowe, wykonujący dodatkowe ćwiczenia, powinien być za to oceniany. Uczeń za pracę na lekcji może otrzymać „+”. Na koniec semestru „+” zamieniane są na ocenę (lub oceny, jeśli „+” było więcej niż pięć) wg zasady liczba „+” odpowiada ocenie. Uczeń może zrezygnować z oceny za aktywność.

Ocena zadań sprawdzających

Zadania sprawdzające powinny być bardzo precyzyjnie określone i dokładnie przygotowane (np. w postaci wypunktowanych poleceń), w formie zrozumiałej dla ucznia i ułatwiającej jednoznaczną ocenę. Forma zadań nie powinna odbiegać od ćwiczeń, które uczniowie wykonują podczas zajęć. Nie należy stosować tzw. zaliczania przedmiotu pod koniec półrocza czy roku szkolnego.

W ocenie ćwiczenia należy uwzględnić wykonanie wszystkich poleceń zgodnie z treścią. Warto opracować odpowiednią punktację za wykonanie każdego polecenia.

Przekazywanie informacji zwrotnej

Przekazywanie informacji zwrotnej mającej na celu informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych, udzielanie uczniowi pomocy w nauce oraz motywowanie ucznia do dalszych postępów jak też udzielaniu wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju może mieć formę pisemną lub ustną.

Polega ona na:

- a) przekazywaniu uczniowi ramowego planu pracy obejmującego dział programowy w momencie rozpoczynania jego realizacji; plan w szczególności zawiera: tematy lekcji, liczbę godzin przeznaczonych na ich realizację oraz terminy prac pisemnych,
- b) przekazywaniu informacji o charakterze ilościowym w przypadku każdej pracy pisemnej, w postaci liczby punktów lub wyniku procentowego lub oceny wyrażonej stopniem,
- c) na jakościowej analizie każdej formy aktywności ucznia związanej z procesem uczenia się, w szczególności prac pisemnych, odpowiedzi ustnych, prac domowych, pracy na lekcji, zaangażowania w pracę, ze szczególnym uwzględnieniem pozytywnych efektów, ale także w przypadku wystąpienia trudności, wskazanie działań, które powinien podjąć, aby je pokonać.

Oceny

Oceny cząstkowe

Praca ucznia podlega ocenie w skali od 1 do 6. W szczególności podlegać jej będą:

- prace domowe (co najmniej raz w semestrze), odpowiedź przy tablicy (co najmniej raz w semestrze), aktywność na zajęciach (wszystkie oceny liczone z wagą „1” – patrz niżej),
- kartkówki (co najwyżej trzy w semestrze, waga „2”),
- klasówki (co najwyżej dwie w semestrze, waga „3”),
- inne prace (wagę określa nauczyciel).

Skalowanie prac klasowych

Przy ocenie pracy klasowej nauczyciel korzysta z następującej tabeli:

Wynik (w %)	Ocena
⟨98, 100⟩	Celujący
⟨90, 98⟩	Bardzo dobry
⟨75, 90⟩	Dobry
⟨50, 75⟩	Dostateczny
⟨30, 50⟩	Dopuszczający
⟨0, 30⟩	Niedostateczny

W przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej uczeń – dla potrzeby wyznaczenia oceny półrocznej lub końcowej – otrzymuje 0.

W przypadku nieobecności usprawiedliwionej uczeń – w ciągu 2 tygodni od powrotu do szkoły musi napisać pracę klasową w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Jeśli tego nie zrobi, traktowany będzie jak uczeń, który nie usprawiedliwił swojej nieobecności.

Ocena półroczna

Ocenę za półrocze wystawia się według *Statutu III LO w Łomży*.

Ocena roczna

Ocenę roczną wystawia się według *Statutu III LO w Łomży*.

Poprawianie prac klasowych

Uczeń ma prawo poprawić jedną, dowolnie wybraną przez siebie, klasówkę. Poprawa następuje w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Niższa z ocen nie jest brana pod uwagę przy liczeniu Ω .

Poprawianie oceny końcowej

Procedura poprawy oceny jest zgodna z tą podaną w *Statucie III LO w Łomży*.

Wymagania na poszczególne oceny szkolne

Klasa II

1. Podstawowe pojęcia statystyczne

STOPIEŃ	UMIEJĘTNOŚCI
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia pojęcia: statystyka, informacja Podaje cechy dobrej informacji Podaje przykłady zbiorowości statystycznych Wyjaśnia znaczenia podstawowych pojęć statystycznych: zbiorowość statystyczna, jednostka statystyczna, jednostka sprawozdawcza, cecha statystyczna, wariant cechy statystycznej, liczebność cząstkowa, liczebność generalna
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia, jakimi zjawiskami oraz w jaki sposób zajmuje się statystyka Podaje przykłady zjawisk jednostkowych i masowych Określa jednostki statystyczne pod względem rzeczowym, terytorialnym, czasowym, zakresowym, także na przykładach Określa cechę statystyczną, jej warianty, liczebności cząstkowe, liczebność generalną, także na przykładach
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> Podaje przykład na rolę statystyki w procesie podejmowania decyzji Omawia rolę zjawiska jednostkowego i zjawiska masowego Podaje przykłady jednostek sprawozdawczych
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> Podaje przyczyny oddziałujące na zjawiska masowe Uzasadnia rolę statystyki w procesie podejmowania decyzji.
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia etymologię wyrazu statystyka

2. Planowanie badania statystycznego

STOPIEŃ	UMIEJĘTNOŚCI
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> Określa istotę badania częściowego, badania pełnego i szacunku statystycznego Podaje przykłady badań pełnych i częściowych Omawia istotę spisu statystycznego, rejestracji statystycznej i sprawozdawczości statystycznej Omawia badanie reprezentacyjne, badanie monograficzne, badanie ankietowe Omawia czynności, z których składa się przygotowanie badania statystycznego Ocenia błędy występujące w materiale statystycznym
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> Omawia podział metod badań statystycznych Omawia czynniki wpływające na wybór metody badania statystycznego Omawia rodzaje szacunku statystycznego Dokonuje wyboru właściwej metody badania statystycznego w typowych sytuacjach Podaje kolejne etapy badania statystycznego
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> Stosuje różne techniki doboru losowego jednostek do próby Omawia budowę i zasady tworzenia formularza statystycznego Omawia budowę tablic statystycznych Omawia techniki doboru losowego jednostek do badań Omawia dobór celowy jednostek do próby Omawia instrukcje statystyczne
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> Omawia znaki umowne stosowane w tablicach Omawia kontrole formalne i merytoryczne materiału statystycznego Przeprowadza kontrolę materiału statystycznego Omawia błędy przypadkowe i systematyczne w materiale statystycznym
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> Określa i omawia czynniki wpływające na dokładność wyników badania statystycznego

3. Opracowanie materiału statystycznego

STOPIEŃ	UMIEJĘTNOŚCI
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia potrzebę opracowania materiału statystycznego Omawia istotę grupowania statystycznego Oblicza środek przedziału klasowego, rozpiętość przedziału
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> Omawia zasady prawidłowego grupowania statystycznego Omawia zasady poprawnego tworzenia przedziałów klasowych Omawia problem tworzenia optymalnej liczby klas w wykazie klasyfikacyjnym.
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy wykazy klasyfikacyjne dla cech statystycznych mierzalnych i niemierzalnych, uwzględnia zasady poprawnego tworzenia przedziałów klasowych Omawia sposoby zliczania materiału statystycznego
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> Zlicza materiał statystyczny metodą bezpośrednią i kreskową
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> Zna i potrafi wykorzystać możliwości arkusza kalkulacyjnego służące zliczaniu materiału statystycznego

4. Prezentacja danych statystycznych

STOPIEŃ	UMIEJĘTNOŚCI
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> Podaje sposoby prezentowania danych statystycznych Omawia istotę opisowej prezentacji danych statystycznych Omawia podstawy tabelarycznej prezentacji materiału statystycznego Omawia pojęcie szeregu statystycznego oraz rodzaje szeregów statystycznych: szereg rozdzielczy, geograficzny, wyliczający, dynamiczny Podaje metody graficznej prezentacji materiału statystycznego
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> Rozróżnia szeregi statystyczne i indywidualne szeregi wartości cechy Rozróżnia rodzaje szeregu statystycznego Buduje szeregi statystyczne i proste tablice statystyczne Omawia istotę graficznej prezentacji danych statystycznych Omawia metody: liniową, powierzchniową Omawia wykresy sporządzane w układzie współrzędnych
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> Prezentuje materiał statystyczny metodą liniową i powierzchniową Sporządza wykresy w układzie współrzędnych Sporządza histogramy Posługuje się metodami graficznymi do odczytywania danych statystycznych z wykresu. Biegłe posługuje się rocznikiem statystycznym
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> Omawia metodę obrazkową, ilościową, wiedeńską, kartogramy prezentowania danych statystycznych Posługuje się metodami graficznymi do odczytywania danych statystycznych z wykresu
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> Podaje przykłady programów komputerowych i funkcji przydatnych do prezentacji danych statystycznych

5. Podstawowe wiadomości z zakresu analizy statystycznej

STOPIEŃ	UMIEJĘTNOŚCI
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> Przedstawia cel analizy statystycznej Przedstawia istotę analizy natężenia Przedstawia istotę analizy struktury Oblicza i interpretuje średnią arytmetyczną w różnych sytuacjach Omawia istotę i cel analizy rozproszenia Omawia istotę analizy dynamiki Omawia istotę współzależności zjawisk Zna pojęcia: punkt procentowy i procent
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> Rozumie pojęcia liczby absolutnej i liczby względnej, podaje ich przykłady Posługuje się wskaźnikami natężenia Posługuje się wskaźnikami struktury Przedstawia istotę średniej arytmetycznej, dominanty, mediany Określa i interpretuje dominantę dla cechy statystycznej mierzalnej i niemierzalnej

	<ul style="list-style-type: none"> • Wyznacza dominantę graficznie • Oblicza i interpretuje medianę w różnych sytuacjach • Omawia istotę miar rozproszenia: obszaru zmienności, odchylenia przeciętnego, odchylenia standardowego, współczynnika zmienności, obszaru wartości typowych • Omawia miary dynamiki: przyrosty, indeksy indywidualne, średnie tempo dynamiki, indeksy agregatowe • Oblicza i interpretuje miary dynamiki
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Biegłe posługuje się wskaźnikami natężenia • Biegłe posługuje się wskaźnikami struktury • Przedstawia miary tendencji centralnej • Wyznacza medianę graficznie • Określa wady i zalety miar tendencji centralnej, wybór najlepszej miary tendencji centralnej • Omawia metody analizy współzależności zjawisk: porównywanie przebiegu szeregów statystycznych, analiza danych na układzie współrzędnych, układanie tablic korelacyjnych, współczynnik korelacji i korelacji rang • Oblicza i interpretuje miary rozproszenia
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Biegłe posługują się miarami tendencji centralnej i zna ich zastosowanie • Określa zależności między miarami tendencji centralnej • Stosuje metody analizy współzależności zjawisk w typowych sytuacjach • Wybiera najlepszą w danej sytuacji miarę statystyczną • Ustala związek między dwoma zjawiskami
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Bada współzależność cech jakościowych za pomocą testu chi-kwadrat i ilościowych metodą najmniejszych kwadratów

6. Zagadnienia organizacji statystyki

STOPIEŃ	UMIĘJĘTNOŚCI
Dopuszczający	• Omawia, czym zajmuje się statystyka publiczna
Dostateczny	• Zna organy statystyki publicznej oraz ich zadania
Dobry	• Zna organy statystyki publicznej w województwie podlaskim oraz podejmowane przez nie zadania
Bardzo dobry	• Omawia krajowy rejestr podmiotów gospodarczych
Celujący	• Omawia podstawowe założenia ustawy o statystyce publicznej

Klasa III

1. Planowanie eksperymentów

STOPIEŃ	UCZEŃ:
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i potrafi omówić sposoby losowania próby. • Wyjaśnia, w jaki sposób dobierając próby niereprezentatywne możemy zakłócić wyniki badania. • Zna i rozumie pojęcia: wyrób, eksperyment, obserwacja. • Zna pojęcie próbki. • Zna pojęcie zmiennej. • Potrafi zaplanować pracę długoterminową.
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i rozumie pojęcia: wyrób, eksperyment, obserwacja • Potrafi podać konsekwencje wynikające z wyboru zbyt małej próbki • Potrafi podać konsekwencje wynikające z wyboru zbyt dużej próbki • Zan standardy zapisu zmiennych i potrafi je stosować • Potrafi korzystać z różnych źródeł informacji
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi zaplanować przeprowadzenie eksperymentu • Potrafi dobrać wielość próbki rozważając wszystkie tego konsekwencje • Potrafi dokonać podziału pracy, potrafi współpracować w grupie, przeprowadzać

	dyskusje, oraz ponosić współodpowiedzialność za efekty pracy,
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje przykłady obserwacji różnego rodzaju • Rozróżnia czynniki kontrolowane i niekontrolowane oraz potrafi podać przykłady takich czynników wpływających na konkretny wyrób • Znając i rozumie następujące strategie próbkowania: randomizacja, próbkowanie systematyczne, próbkowanie grupowe.
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> •• Rozumie pojęcie próby reprezentatywnej i potrafi podać przykłady takich prób •• Potrafi zastosować strategie próbkowania adekwatnie do problemu. • Znając i potrafi stosować zapis skrócony operatora sumowania • Znając zasady korzystania z sumowania podwójnego • Rozumie i potrafi stosować sumowanie podwójne.

2. Krzywe, regresji i korelacji

STOPIEŃ	UCZEŃ:
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> • Znając pojęcie hipoteza statystyczna • Znając pojęcie hipoteza zerowa • Znając pojęcie korelacji dodatniej oraz korelacji ujemnej • Potrafi posługując się arkuszem kalkulacyjnym wyznaczyć współczynnik korelacji liniowej Pearsona
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Znając pojęcie hipoteza alternatywna • Znając pojęcie błędu pierwszego rodzaju • Potrafi narysować korelacyjny wykres rozrzutu • Potrafi posługując się arkuszem kalkulacyjnym wyznaczyć współczynniki liniowej funkcji regresji
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Znając pojęcie poziom istotności • Znając pojęcie błędu drugiego rodzaju • Potrafi obliczyć współczynnik korelacji liniowej Pearsona • Potrafi wyznaczyć liniową funkcję regresji • Potrafi posługując się arkuszem kalkulacyjnym wyznaczyć współczynniki liniowej funkcji regresji
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Znając własności krzywej Gaussa i zna jej różne nazwy • Potrafi korzystać z tablic dystrybuanty rozkładu normalnego • Znając pojęcie estymacja przedziałowa • Znając pojęcie przedział ufności • Potrafi na podstawie współczynnika korelacji liniowej Pearsona skomentować rodzaj zależności.
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi stosować regułę trzech sigm przy komentowaniu otrzymanych wyników. • Potrafi dobierać odpowiedni model w zależności od liczebności próby i go stosować. • Potrafi stosować testy dla wartości średniej populacji o rozkładzie normalnym. • Potrafi sprawdzić za pomocą testu chi kwadrat czy dany rozkład jest zgodny z rozkładem normalnym. • Potrafi sporządzić wykres danych empirycznych i porównać go z liniową funkcją regresji

Spis treści

OCENIANIE	3
<i>Przekazywanie informacji zwrotnej</i>	5
OCENY.....	5
<i>Oceny cząstkowe</i>	5
Skalowanie prac klasowych	5
<i>Ocena półroczna</i>	6
<i>Ocena roczna</i>	6
<i>Poprawianie prac klasowych</i>	6
<i>Poprawianie oceny końcowej</i>	6
WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY SZKOLNE	7
<i>Klasa II</i>	7
<i>Klasa III</i>	9
SPIS TREŚCI	11